

Digno Garcia

een Paraguayaanse harpsspeler in Geraardsbergen

deel 1

Jacques DE RO

Het is zondagnamiddag 8 mei 1966. Het hele gezin heeft net feestelijk gedineerd naar aanleiding van mijn Plechtige Communie. Een rode Corvette stopt voor het huis. Digno Garcia en zijn echtgenote Vera Engelen ⁽¹⁾ stappen uit. Zij komen mij feliciteren. Buiten worden enkele kiekjes samen met de communicant genomen. Garcia ziet de oude gitaar van mijn zus, hij stemt ze en terwijl hij er op speelt neuriet hij een liedje: Guantanamera... Enkele maanden later wordt deze song een wereldhit.

Een beperkt aanbod aan bronnenmateriaal

Voor zover bekend is er, althans in het Nederlands, nooit een biografie geschreven over de Paraguayaanse harpvirtuoos Digno Garcia (1919-1984). De meest complete levensschets, die terug te vinden is op de website ⁽²⁾ over deze musicus, is het werk van zijn zoon Diego Garcia, die de voorbije jaren heel wat initiatieven heeft opgezet om de herinnering aan het muzikale oeuvre van zijn vader levend te houden.

Een uitgebreide levensbeschrijving van Garcia is een quasi onmogelijke taak. Heel wat facetten en details blijven in het duister. Vooreerst gaat het hier om een personage met internationale allures. Garcia is vanaf zijn jeugd jaren een rondreizende muzikant, eerst in eigen land, later in andere Zuid-

Amerikaanse landen en tenslotte in de hele wereld. Een poging om hem gedurende zijn muzikale carrière te volgen blijkt onmogelijk door een beperkt aanbod aan bronnenmateriaal, dat overigens vaak moeilijk toegankelijk of bereikbaar is en dat meestal geschreven is in het Spaans. Tijdschriften, kranten, filmmateriaal met betrekking tot één van zijn vele tournees zijn verspreid over de hele wereld en slechts bij toeval door de naaste familie hier in België bewaard. Een welgekomen hulp hierbij is zeker zijn weduwe Vera Engelen, die me vele persartikelen ⁽³⁾ over haar echtgenoot heeft ter beschikking gesteld. Spaanse krantenknipsels zijn door haar zoon Diego in het Nederlands vertaald. Daarbij zijn sommige vragen over het muzikaal verleden van zijn vader per e-mail beantwoord door vroegere leden van Digno's groep, die thans in het

buitenland wonen. Tijdens de jaren 1960 ben ik zelf heel regelmatig bij de Garcia's op bezoek geweest, maar de vage herinneringen en beelden bieden geen stof voor een levensschets ⁽⁴⁾.

Meer bijzonderheden over de persoonlijkheid en emotionele aard van Garcia heeft dit onderzoek niet opgeleverd.

De inzage van de vele persoonlijke brieven tussen Vera en haar echtgenoot, die meestal in het buitenland heeft vertoefd, zou hier soelaas kunnen brengen, maar jammer genoeg heb ik hiertoe geen toegang gekregen.

Het leven dat Garcia heeft geleid vóór zijn aankomst in Geraardsbergen in 1954 is wellicht door velen minder gekend. Een beschrijving van deze levensperiode in Zuid-Amerika licht slechts een tipje op van

⁽¹⁾ Vera Engelen is de meter van de auteur van dit artikel. Zij is de dochter van Gustave, sigarenfabrikant te Geraardsbergen en Laure Pauwels. Via haar moeder is ze verwant met de familie De Ro. Laure Pauwels is de dochter uit het tweede huwelijk van Franciscus, herbergier met Marie-Louise De Moor, huishoudster. Haar halfzuster Helena Pauwels (° 1887), fabriekwerkster en dochter uit het eerste huwelijk van Franciscus met Maria Vanden Driesschen, kantwerkster is gehuwd met Augustus De Ro (1886-1970), schrijnwerker en grootvader van de auteur. Zijn voornaam kreeg hij van de broer van Vera Engelen, voornamelijk Jacques Engelen, destijds een bekend wielrenner en later sportjournalist. (zie ook J. DE RO, *Stamboom van de familie De Ro uit Geraardsbergen*, Gent, 1985).

⁽²⁾ De website is www.DignoGarcia.com met een biografie, een discografie en een fotogalerij.

⁽³⁾ Het gaat in hoofdzaak over krantenknipsels, aankondigingen van optredens van Digno Garcia en programmaboekjes. Alles zit netjes samen in een plakboek. Van heel wat dagbladartikels is de bron niet vermeld en/of ongedateerd. Hetzelfde geldt ook voor de aankondigingen. Sommige teksten zijn in het Russisch of het Japans.

⁽⁴⁾ Ik heb gedurende jaren om de veertien dagen telkens op zondagochtend mijn meter bij haar thuis bezocht.

de sluier die hangt rond deze bekende harpvirtuoos, die tijdens de laatste dertig jaar van zijn leven ontegensprekelijk verbonden was met de Oudenbergstad.

Een muzikale jeugd

Digno Garcia wordt geboren op 22 september 1919 als enige zoon van Eugenio en Blasia Lescano in Morascué-Luque, een dorpje met circa 1.800 inwoners, waar nog vele Maca-indianen wonen en gelegen is op twaalf kilometer van Asunción, de hoofdstad van Paraguay. Hij heeft nog een jongere zuster. Vanaf zijn kinderjaren heeft hij een immense voorliefde voor de volksmuziek van zijn geboorteland. Hij herinnert zich nog het bezoek van zijn oom op tienjarige leeftijd. Digno is meteen gefascineerd door de versieringen op de bucolische ⁽⁵⁾ gitaar die de man met een band aan zijn linkerschouder draagt. Er zijn prentjes op gekleefd en spiegeltjes die in het licht glitteren. Vanaf dat ogenblik raakt de jonge Garcia in de ban van dit landelijke instrument, dat hem ertoe zal aanzetten zelf gitaar te spelen. Hij leert het eerst op zichzelf binnenskamers en later, als zijn speelvaardigheid groot genoeg is, speelt hij ook voor toehoorders. Op twaalfjarige leeftijd kan hij foutloos gitaar spelen, zonder zelfs een enkele noot te kennen. Zijn grote voorbeeld in die tijd is de gitariste *Henriqueta González*. Graag zou hij gitaarles bij haar willen volgen, maar haar gezondheid laat dit niet toe. Garcia werkt van kindsbeen af als metserdiender, maar in zijn stoutste dromen ziet hij zich als een grote gitarist.

Maar dromen worden werkelijkheid. In 1935, op zestienjarige leeftijd leert hij enkele

folkloristische artiesten kennen. Een van hen is de zanger *Julian Rejala*, die hij regelmatig met de gitaar mag begeleiden. Uit datzelfde jaar dateert zijn eerste publieke optreden, met een zangnummer dat hij samen met Rejala voor Radio Paraguay Z.P.5 brengt. Als 'Artista Desconocido' of 'miskende artiest' verschijnt hij vanaf nu op het podium. Het is pas op achttienjarige leeftijd dat Digno op een professionele wijze gitaar speelt. Zijn familie vindt zijn muzikale keuze maar niets, enkel zijn moeder steunt hem ten volle.

Een passie voor de Indiaanse harp

Hoewel hij het gitaarspel volledig beheerst, koestert Digno sinds lang een stille passie voor de Indiaanse harp. Dit houten instrument is bijzonder klankrijk en onderscheidt zich door haar vier octaven en haar 36 snaren. In tegenstelling tot de klassieke harp, telt zij geen pedalen en is ze diatonisch (dit is met hele en halve tonen opklimmend) gestemd. Zij wordt enkel door

mannen bespeeld in Paraguay, waar het een traditie is dat elke muzikant zijn eigen harp bouwt.

Ook hij wil nu een eigen harp bouwen. Hij ziet hiertoe kans op zeventienjarige leeftijd. Samen met zijn oom trekt hij naar de haven van Asunción om er het geschikte hout te zoeken. Net als autodidact in de muziek, is hij dat evenzeer in de muziekinstrumentenbouw. Hij slaagt er in met de juiste houtsoort, lijn en snaren zijn eerste harp te construeren. Hij raakt zo gehecht aan zijn nieuw instrument dat hij het zelfs een naam geeft: "Che Arpa-i" ⁽⁶⁾. Jarenlang zal hij zijn eerste harp koesteren en overal ter wereld bespelen.

In de daaropvolgende jaren legt hij zich toe de harptechniek te beheersen. Hiervoor gaat hij in de leer bij *José del Rosario Iriate*, een bekende en briljante harpspeler in zijn tijd. Hij perfectioneert zich in de harpstudie en gaat tenslotte met dit instrument voor een groeiend en enthousiast luisterpubliek een jaar lang solo optreden.

Digno Garcia met Luis Alberto del Parana en Humberto Barúa tijdens een optreden in Havana, Cuba in februari 1947. De gitarist uiterst rechts is niet gekend.

⁽⁵⁾ Wat betrekking heeft op het land- en herdersleven, idyllisch.

⁽⁶⁾ *Al Habla con Digno Garcia. «El Boom» de la Música en Europa y un Amor que Nació por... 'Boom', in La Tribuna, 11 april 1970.*

In 1944 richt hij zijn eerste begeleidingsgroep *Trio Paraguayo* op met de gitaristen *Demetrio Ortiz* en *Ignacio L. Melgarejo*. Zij doorkruisen het hele land en treden overal op waar ze gevraagd worden. Vaak reizen zij met paard en kar langs hobbelige wegen of gezeten op zakken gras in de laadruimte van stoffige vrachtwagens. Eén enkele maal steken ze de grens over met Brazilië, waar zij mogen optreden in het stadje San Pablo. Het wordt een ware triomf. Na hun optreden spoeden zij zich terug naar hun geboortestreek om hun succes te verhalen en te delen. San Pablo is een opsteker voor Digno Garcia. Hij geraakt er steeds meer van overtuigd dat hij voorbestemd is om de Paraguayaanse muziek uit te dragen naar verre horizons. En die kans wordt hem geboden door toe te treden tot het *Trio Guaireño*, onder leiding van *Gumersindo Ayala*. Zo kan hij mee op tournee naar Mexico. Daar ontmoet Digno Garcia *Don Pedro Infante*, een Mexicaan die verzot is op de muziek uit het land van de Guaranis. Met veel overtuigingskracht weet hij Garcia ertoe aan te zetten harpsolo's te spelen. Hij maakt de Paraguayaan zelfs warm voor de idee om met andere muzikanten uit zijn land samen te werken en de folkloristische muziek in andere continenten te brengen.

Uiteindelijk waagt Garcia zich met het *Trio Paraguayo* aan een eerste tournee doorheen Brazilië en enkele Zuid- en Centraal-Amerikaanse landen. Zij treden op in nachtclubs en concertzalen. Maar dit loopt niet steeds van een leien dakje. Zo arriveert het *Trio Paraguayo* in de Peruviaanse hoofdstad Lima in de hoop er te kunnen optreden. De groep geraakt echter niet aan een contract zodat zij haar intrek moet nemen in een zeer bescheiden

Digno Garcia in gezelschap van de Mexicaanse actrice Maria Gabriel Figueroa en zijn begeleidingsgroep in Mexico op 18 oktober 1947.

hotel. Aanvankelijk kunnen de muzikanten zich nog een bord rijst met twee eieren veroorloven, daarna moeten ze zich beperken tot één ei om tenslotte enkel nog rijst te eten.

Tijdens één van zijn tournees door Latijns-Amerika ontmoet Digno Garcia in Colombia *Berenice Chávez*, een vooraanstaande zangeres van folkloristische liederen uit Bogotá. Zij vormt op achttienjarige leeftijd met haar zuster het duo *Las Hermanas Chávez* en zal meer dan 35 jaar lang in haar land de authentieke Andesmuziek uitdragen. Garcia en Chávez voelen zich meteen tot elkaar aangetrokken. Zij ervaren een diepe verbondenheid in karakter en temperament en een gemeenschappelijke belangstelling voor de vertolking van authentieke folkloristische muziekstukken. Het is met deze 'Reina de la Canción Colombiana' dat Garcia huwt. Hun liefde voor elkaar wordt in 1950 bekroond met de geboorte van een zoon *Digno Alejandro* (?).

Na de Tweede Wereldoorlog sluit Garcia zich aan bij een vereniging van auteurs en componisten in

de hoop een platencontract in de wacht te slepen. Maar het duurt nog tot 1952 alvorens hij de eigen gecomponeerde harpsolo uit 1944 'Cascada' door de Argentijnse platenfirma T.K. in Buenos Aires op plaat kan uitbrengen. Met dit nummer brengt Garcia in een eigen nieuwe stijl met een eigen ritme een muzikale ode aan *Chololó*, de prachtige watervallen van Iguazú op de landsgrens tussen Paraguay en Brazilië. Aanvankelijk heeft Garcia dit stuk opgevat als een gitaarcompositie met de naam 'Ytu'. Maar later, door zijn groeiende bedrevenheid in het harpspel, heeft hij het herwerkt tot een harpsolo. Ook de naam heeft hij gewijzigd, want 'Ytu' wordt nu niet meteen door iedereen goed begrepen noch uitgesproken. Het zijn andere klanken dan de muziek van *Felix Pérez Cardozo*, die in die tijd als nationale muzikale held van Paraguay geldt. Het verhaal is bekend dat iemand tijdens een optreden in Brazilië Digno Garcia het nummer hoort spelen en hem meteen vraagt voor een live-uitzending op de radio. Dit werpt vruchten af want Garcia weet een platencontract te versieren en *Cascada*, een ware klankenwaterval,

(?) Voordien is nog uit een andere relatie Jorge Garcia Isasi geboren, die momenteel in Santa Rosa y Sacramento nabij Asunción woont.

wordt een grote hit en bezorgt Digno een internationale doorbraak. Zelfs anno 2006 wordt deze harpsolo nog het meest verkocht. Samen met *Cascada* wordt tegelijk *Madrecita* (Spaans voor 'moedertje') opgenomen. Dit nummer heeft hij gecomponeerd en opgedragen aan zijn moeder, de enige in zijn familie die onvoorwaardelijk achter zijn muzikale carrière heeft gestaan. Nadien volgen nog tal van opnames, zoals *La Cumparsita* / *Rodríguez Pena*, die in Zuid-Amerika op 40.000 exemplaren worden verkocht.

Trio Los Paraguayos

Het onzekere gevoel van de jonge Garcia ruikt geleidelijk plaats voor een groeiend optimisme, dat hij dankt aan zijn toenemend succes. In het begin van de jaren 1950 typeert een journalist uit Ascunción Digno als een slanke jongeman met een rijzige gestalte. Zijn gezicht is gecentreerd en de blik in zijn kleine ogen straalt rust uit. Hij spreekt op een trage manier, terwijl zich een vriendelijke glimlach op zijn gezicht aftekent.

Met het internationale succes van *Cascada*, weet Garcia, dank zij zijn groeiende populariteit in eigen land, de beste muzikanten van Paraguay aan te trekken om een begeleidingsgroep te vormen. Dit worden aanvankelijk *Humberto Barúa en Luis Alberto del Parana* (1926-1974), die met hun krachtige, zuivere stemmen het fijne, vaak vingervlugge harpspel van Digno Garcia naar een virtueel hoogtepunt weten te voeren. Het drietal noemt zich voortaan het *Trio Los Paraguayos*, waarbij Digno zich het leiderschap toe-eigent en voor de arrangementen zorgt. Hun eerste optredens in de hoofdstad Ascunción zijn meteen een groot succes. Met een uitgebreid repertoire van talrijke vrolijke,

mijmerende of treurige liedjes, voor een deel eigen composities, veroveren zij weldra geheel Zuid- en Centraal-Amerika. In oktober 1947 oogsten ze een groot succes in Mexico. In datzelfde jaar en ook in 1948 treden ze regelmatig op in de Cubaanse hoofdstad Havana, op dat ogenblik het luxe vakantieoord van Amerikaanse zakenlui en multimiljonairs. Hierdoor worden ze gevraagd om hun muziek ook in de Verenigde Staten te brengen.

in de ether krijgen.

Het denderende succes van het Trio Los Paraguayos blijft niet onopgemerkt door de politieke elite van Garcia's geboorteland. Volgens het regeringsdecreet nr. 1.736 van 24 november 1953 worden ze door de overheid gevraagd om als officiële vertegenwoordigers van hun land op te treden om de Paraguayaanse volkscultuur uit te dragen. Zo krijgen ze de opdracht

Digno Garcia met Juan Arvizu, Luis Meza en Humberto Barúa in Havana, Cuba in 1948.

In 1950 verblijven Garcia en zijn groep opnieuw in de Peruviaanse hoofdstad Lima, waar zij gedurende verscheidene maanden optreden in diverse theaters en nachtclubs. Zij worden er ook gevraagd door *Radio América* en *Radio Victoria* om hun muziek te promoten. Vervolgens doen zij Bolivië aan waar zij uitgenodigd worden door *Radio Condor*. Daarna keren zij terug naar Paraguay om korte tijd bij hun familie te verblijven. Het volgende reisdoel is de Argentijnse hoofdstad Buenos Aires waar de Amerikaanse platenmaatschappij RCA hun muziek wil opnemen. Ook de nationale *Radio Splendid* wil het trio bij deze gelegenheid graag

om gedurende twee jaar als 'goodwill ambassadeurs' in Europa op te treden. Hierbij beschikken zij wel over een diplomatieke pas maar worden zij er niet voor betaald. Digno Garcia aanvaardt deze missie, maar wil zich eerst goed voorbereiden. Maandenlang bestudeert hij alle genres van de Paraguayaanse folkloremuziek.

In 1954 komen Digno Garcia, Luis Alberto del Parana en *Augustin Barboza* (1913-1998), de koning van de Guarini-liedjes, aan in het Italiaanse Genua. Het is de tijd waarbij de onweerstaanbare chacha, de conga, de rumba en de mambo de dansvloeren beheersen.

Dancing "L'Equipe" in Knokke-Heist wordt druk bezocht door de jetset. Aan het tafeltje zit de Amerikaanse zangeres Lena Horne en achter haar rechts staat Jacques Engelen.

Hun muziek, die iets nieuws, iets persoonlijks en tegelijk iets vreemds aantrekkelijk heeft, slaat aan bij het Italiaanse en het Europese publiek. Zij geven hun eerste optreden in Rome. Daarna worden ze gevraagd om gedurende de week van 19 tot 25 juni op te treden in de Duitse badplaats Baden-Baden.

België wordt een cruciale rol toegemeten om de culturele missie van het trio te laten slagen. Op voorspraak van Waldemar Morinigo, de consul van Paraguay te Antwerpen, wordt het drietal door Gustave Nellens, directeur van het casino te Knokke, de kans geboden om voor een weekend hun muziek te brengen in het voorprogramma van de Franse zanger Gilbert Bécaud. Niet alleen *Cascada*, maar ook nummers als *La Malagueña* en *Maria Dolores*

krijgen een enorm applaus van de aanwezigen. Na dit weekend wordt het trio een contract aangeboden voor de maanden juli en augustus. Ook de platenmaatschappij Philips krijgt weet van het daverende succes van de Latijns-Amerikaanse groep en ziet er brood in. Na een optreden wordt het Trio Los Paraguayos een platencontract aangeboden. In de komende twee jaar neemt het trio bij Philips drie uitstekende langspeelplaten op.

Maar voor Garcia betekenen de zomermaanden van 1954 aan de Belgische kust niet alleen de start van een Europese muziekcarrière maar ook het begin van een jarenlange liefdesrelatie. In deze dagen beleeft de zeedijk van Knokke-Het Zoute een primeur met de opening van dancing *L'Equipe*, waar elke avond een Cubaans dansorkest onder leiding van **Don Roberto Havana** nieuwsgierige voorbijgangers binnenlokt. De eigenares-uitbaatster is **Laure Pauwels** (1902-1992), die tevens met haar echtgenoot Gustave Engelen (1883-1962) sinds 1945 de feestzaal *Plaza* in de Oudenaardsestraat 23

te Geraardsbergen open houdt. De Cubaanse klanken lokken ook de bezoekers van het casino van Knokke, die na een optreden afzakken naar *L'Equipe*. Zij spreken er vol lof over de muziek van het Trio Los Paraguayos. Niet veel later bezoeken ook Digno Garcia en zijn begeleiders de danstent waar zij de met hun cultuur verwante muziek te horen krijgen. Het is op zo'n zomeravond dat Garcia Vera Engelen (° 23 maart 1933) de eenentwintigjarige dochter van de uitbaatster van *L'Equipe* ontmoet. Hij nodigt haar uit op een etentje, dat alleen vlot verloopt met de hulp van een woordenboek Spaans-Frans. Het wordt een dolle romance die zorgt dat Garcia voorgoed verknocht raakt aan België.

De taal zorgt aanvankelijk voor de Spaanssprekende groep voor hilarische toestanden. Zo hebben ze drie weken lang 'omelette jambon' gegeten. In het restaurant proberen ze Franse woorden als 'beefsteak, frites, salade...' te onthouden, maar telkens de kelner de bestelling wil opnemen, zijn ze alle woorden vergeten... Het wordt dan opnieuw

Het legendarische Trio Los Paraguayos in avondkledij.

Digno Garcia met Vera Engelen en haar moeder Laure Pauwels achter de bar van dancing "L'Equipe" te Knokke-Heist in 1954.

'omelette jambon'!

Digno Garcia heeft zich inmiddels een Studebaker aangeschaft waarmee hij leert rijden. Maar meer dan 80 km per uur mag hij niet rijden, want Barboza beleeft doodsangsten in een auto. Wat de Paraguayanen totaal niet kennen is sneeuw en ijzelplekken. En zo gebeurt het dat Digno de eerstvolgende winter te Antwerpen met de auto op een bevroren wegdek aan het slippen gaat. Hij komt er met een ontwrichte schouder van af. Toch zullen ze later nog veel gebruik maken van dit vervoermiddel, dat hen brengt naar alle plaatsen in zuidelijk Europa waar ze moeten optreden^(*).

Het trio wordt na een schitterend seizoen aan de Belgische kust gevraagd voor de *Sporting Club Monte Carlo*. Onder de toehoorders zitten een aantal invloedrijke personen. Volgens een anekdote zou de Paraguayaanse groep na drie nummers aanstalten hebben gemaakt om het podium te verlaten bij gebrek aan applaus. De directeur van de club komt echter tussenbeide en roept: 'Continuez!'

Continuez!'. 'Mais monsieur, vous entendez quand-même, on n'a pas de succès ici!', repliceert Digno Garcia. Maar de directeur stelt hen lachend gerust: 'Mais on n'applaudit jamais ici!'. De volgende dag worden zij uitgenodigd op het jacht van

Aristoteles Onassis (1906-1975). Digno Garcia wordt gevraagd om voor de Griekse reder en multimiljonair alleen een stukje op zijn harp te spelen. De muzikanten worden daarna uitgenodigd op een diner met langoustines en kreeften, wat voor hen een vreemde ervaring blijkt. In een land, dat niet aan de zee grenst, kennen zij enkel de smaak van een goede steak.

En het succes duurt onverminderd verder. Zij vervolgen hun Europese toer via het Zwitserse Gstaadt en treden op in de voornaamste casino's van Italië, Duitsland en Frankrijk. Maar ook passages in de *Ancienne Belgique* te Brussel en in het *Bobino* te Parijs staan op het programma.

Voor de zomermaanden van 1955 krijgen ze ditmaal een contract aangeboden door het Kursaal van Oostende. Ze moeten er dagelijks optreden en verdienen daarbij het dubbele van het vorige jaar. Het trio krijgt zo'n bekendheid dat zij ook door de kersverse Nederlandse televisie worden gevraagd. In de

Digno Garcia en Augustin Barboza met hun partners in avondkledij. Centraal staat de echtgenote van de consul van Paraguay.

(*) R. RENTMEESTERS, *Digno Garcia. Internationaal artiest met Geraardsbergen als thuisbasis*, in *Zondagsblad*, nr. 1712, 13 december 1981, p. 6-7.

Het Trio Los Paraguayos in folkloristische klederdracht.

Philipsstudio's van Hilversum brengen zij op 8 juli onder regie van Jan Veldman een half uur lang de mooiste nummers uit hun repertoire. Het duurt niet lang of het trio wordt op verzoek van het Nederlandse Hof uitgenodigd, waar zij optreden voor koningin Juliana en prins Bernhard.

Maar na de zomer loopt hun culturele missie in Europa weldra ten einde. Op hun palmares mogen ze drie langspeelplaten schrijven met het label van Philips: *Paraguayan Songs*, *Paraguayan Songs* n° 2 en *Bajo el cielo del Paraguay*

(waar het voornoemde nummer *Madrecito* is opgenomen) ⁽⁹⁾.

Onverwacht krijgt het drietal de uitnodiging van het bekende Cubaanse mambo-orkest van *Perez Prado* om samen op wereldtournee te vertrekken. Luis Alberto del Parana is meteen gewonnen voor het voorstel, maar de andere groepsleden vinden dat zij zich niet met dergelijk orkest moeten verbinden en dat zij beter op eigen kracht verder werken. Dit meningsverschil zorgt er tenslotte voor dat het legendarische Trio Los Paraguayos vroegtijdig wordt

ontbonden.

In 1956 keren ze allen terug naar Paraguay, waar zij elk voor zich een nieuwe muzikale carrière uitstippelen. Del Parana gaat samen met zijn broer *Reynaldo Meza*, *Rubito Medina* en de harpspeler *José de los Santos González* een nieuw kwartet *Los Paraguayos* vormen om in Europa op te treden en brengt met Philips twee succesvolle langspeelplaten op de markt. Barboza blijft in zijn geboorteland, waar hij met zijn Paraguayaanse volksliederen grote bekendheid verwerft.

Voor Digno Garcia betekent zijn terugkeer in de eerste plaats een terugzien van zijn familie. Uit deze periode dateert een zeldzame foto met zijn moeder, waarmee hij tot haar overlijden een nauwe band heeft.

Los Indios

Net terug in zijn geboorteland wordt Digno Garcia gevraagd door de Paraguayaanse gitarist en componist *Juan Alfonso Ramírez* (° 1925) om zijn trio te vervoegen voor een Europese tournee. Ramírez heeft al in verscheidene formaties gespeeld (1946: *Los Hermanos Corvalán*, 1948: *Los Guayakies* en vanaf 1949: *Los Pampas*). Hij wil samen met zijn echtgenote, de uitmuntende zangeres *Chinita Montiel*, de uiterst getalenteerde gitarist *Julio Jara* en Digno Garcia een nieuw kwartet vormen. Voor Ramírez is Garcia overigens een uitstekende keuze want als cultureel ambassadeur heeft hij de afgelopen twee jaar talrijke contacten opgebouwd in diverse Europese landen. Het duurt niet lang of Garcia gaat op zijn voorstel in. Aanvankelijk noemt de nieuwe groep zich *Digno Garcia y Los Pampas*, maar in februari 1956 wordt te Asunción geopteerd voor

⁽⁹⁾ De wereldsuccessen van het Trio Los Paraguayos: een dikke tien!, in *Zondagsblad*, nr. 1712, 12-18 december 1981, p. 38: aanvankelijk opgenomen op breekbare 78-toeren platen, brengt de platenfirma Polydor in 1981 de grote successen van Trio Los Paraguayos uit op een 33-toeren lp. (*Trio Los Paraguayos: Succès Mondiaux*).

Digno Garcia met zijn geliefde moeder Blasia Lescano tijdens zijn bezoek aan zijn geboorteland in 1956.

de benaming *Los Indios* ⁽¹⁰⁾.

Een groot deel van dat jaar toeren zij door diverse Europese landen en doen zij talrijke steden aan. Zo treden ze meermaals op in de *Club Martini* in Parijs. Met de platenmaatschappij Philips brengt deze groep de enige langspeelplaat *Music from Paraguay* uit.

Einde 1956 is Digno Garcia terug in Paraguay en heeft hij het kwartet achter zich gelaten. Het harpspel in *Los Indios* wordt nu overgenomen door *Abel Sánchez Giménez*. De formatie draagt nog jarenlang de Paraguayaanse muziek wereldwijd uit, waarbij vooral de excellente zanger, gitarist en harpser *Johnny Monte* een aanzienlijke rol heeft gespeeld.

Digno Garcia y su Trio Los Paraguayos

Garcia blijft na zijn terugkeer niet lang stilzitten. In Asunción gaat hij op zoek naar gitaristen en zangers om een nieuwe begeleidingsgroep te vormen. Hierbij stelt hij hoge eisen, want hij wil uiteraard de beste muzikanten. Uiteindelijk vormt hij samen met *Leonardo Aquino*, *Antonio Alvarez* en *Arnaldo Peralta* een kwartet. Vier stemmen, drie gitaren en een harp vormen de basis van een groep die wereldwijd Paraguayaanse folkloristische muziek wil brengen: *Digno Garcia y su Trio Los Paraguayos*. Het is muziek die in essentie geïnspireerd is door de poëtische ziel van de Guaranis, in hun legenden, hun gebruiken en hun uitbundige natuur. Garcia schat zichzelf uiteindelijk als harpser-componist naar waarde en treedt met deze nieuwe naam voor de eerste maal uit de anonimiteit. Met de formaties die hij later nog zal vormen, zal zijn naam nooit meer ontbreken.

De groeiende erkenning van Digno Garcia als gerenommeerde harpser komt al tot uiting met de unieke opname van de langspeelplaat *Cascadas Musicales con Digno Garcia*, die in 1956 door de platenfirma T.K. in Argentinië wordt uitgebracht.

Maar de muzikale ambities van het nieuwe kwartet reiken overzee en niet veel later heeft de nieuwe groep zijn eerste optredens in Europa. Vooral België krijgt een bijzondere plaats bij Garcia, want tussen de vele optredens door bezoekt hij steeds opnieuw Vera Engelen, het meisje uit Geraardsbergen. Hij tekent een contract met de Brusselse manager *Tony F. Etienne*, die er voor gaat zorgen dat de groep zich op het internationale forum waarmaakt. En de programmakalender voor 1957 is bijzonder goed gevuld met optredens. Met Philips wordt eerst een langspeelplaat opgenomen. In april bezoeken ze te Brussel de Radio-distributie en verzorgen nadien enkele gala's in het land. Daarna

Digno Garcia y su Trio Los Paraguayos in gesprek met de artistiek directeur Jesus Coca in Madrid, Spanje in maart 1958.

⁽¹⁰⁾ Digno Garcia : *Cosechador de Palmas y Laureles...*, in *Nane Retã*, november 1977.

wordt een grote tournee gepland die hen brengt naar Belgisch Kongo, Zuid-Afrika, Engeland, de Scandinavische landen en Canada. In Zuid-Amerika zitten hun grootste fans. Op 11 september 1957 moeten zij 's avonds optreden tijdens een receptie, aangeboden door Don Emilio J. Avegno Illa, minister van Uruguay. Een select publiek van hoge ambtenaren en zakenlui is aanwezig. Onder de genodigden zijn de minister van Chili, de ambassadeurs van Argentinië, Brazilië, Egypte en de Verenigde Staten en de zaakgelastigden voor Cuba en de ambassade van Spanje ⁽¹¹⁾. Later vinden we ze terug in Jeruzalem (Israël) en Caïro (Egypte), waar ze grote bijval genieten.

Ook 1958 is voor de Paraguayaanse groep een succesjaar. Het contract dat Garcia in dat jaar weet af te sluiten met Jacques Kluger, baas van de platenmaatschappij Palette en van World Music is van groot belang voor zijn latere artistieke carrière. Jarenlang zal zijn muzikaal oeuvre onder deze label wereldwijd worden uitgebracht. Na een televisieopname voor de BBC in Londen en een optreden in Brussel, bezoekt Garcia met zijn ensemble vanaf maart het Iberische schiereiland. In Madrid wacht hen een ware triomftocht. In het drukke stadscentrum worden ze overal gevolgd door de Madrileense televisie. Krantenkoppen spreken van "del famoso artista Digno Garcia". Een maand lang spelen ze er voor overvolle feestzalen. In de residentie van Luis Mezquito Chávarri in Barcelona treedt hij met zijn groep op naast zijn vroegere begeleider en vriend Agustin Barboza en het Trio Paraguay. Na een rondreis op Mallorca, vertrekken zij naar Portugal, waar zij hun eerste optredens op 5 april

Digno Garcia y su Trio Los Paraguayos op bezoek bij de platenfirma Philips te Lissabon, Portugal in mei 1958.

geven in de muziektenten *Tágide* in Lissabon en *Palm Beach* in de mondaine badplaats Caiscais. Zij vergasten het talrijke luisterpubliek in de hoofdstad met hun muziek in *Cinema Roma* ⁽¹²⁾. Op 14 mei zijn zij te gast bij de artistieke agent en beheerder van de platenfirma Philips. De volgende dag houden zij er op dezelfde locatie een persconferentie. Nadien worden ze in Porto verwacht. *Galopera*, *Maria Bonita*, *Cielito Lindo*, *Dos arbolitos*, *Carnavalito* en vele andere populaire songs worden ter ore gebracht in het *Coliseu do Porto*. De harpsolo's van Digno in *Cascada* en *Madrecita* ontbreken hierbij niet.

Terug in België wordt hen een contract aangeboden om gedurende zes maanden optredens te verzorgen op de Wereldtentoonstelling te Brussel. Ook uit het nabije Frankrijk wordt het viertal in deze periode gevraagd. Tijdens de laatste week van augustus moeten zij optreden in *Cinema Ritz* in Rijsel na elke middag- en avondvoorstelling van de film *Un Homme se penche sur son Passé* naar het bekroonde

meesterwerk van Maurice Constantin Meyer. Tussendoor krijgen ze een aanbieding voor de jaarbeurs van Douai. Paraguayaanse songs klinken er voor de toestromende bezoekers in het paviljoen van de Franse krant *La Voix du Nord* ⁽¹³⁾.

In 1959 wordt het stiller rond het kwartet van Digno Garcia. De groep reist in april naar Oostenrijk waar zij in het Weense theater *Ronacher* hun muzikale kwaliteiten ten beste geven. In mei treden ze op voor de Nederlandse KRO in de amusementsshow *Voor de laatste slag...*, gepresenteerd door Jos van der Valk. Hun laatste optreden dat bekend is dateert uit februari 1960. Op het muziekfestival van het *Colegio Mayor Hispano-Americo "Nuestra Señora de Guadalupe"* in Guadeloupe brengt de groep een drietal liederen naast andere Paraguayaanse zangers waaronder Augustin Barboza. Met Pinkeren 1961 wordt het succesvolle kwartet ontbonden, waarbij niet alleen onderlinge meningsverschillen aan de grondslag liggen. Ook het bekende

⁽¹¹⁾ *Toute la musique et tous les chants de l'Amérique du Sud*, in *Le Journal d'Egypte*, 15 september 1957.

⁽¹²⁾ *Digno Garcia um grande artista sul-americano vai actuar em Lisboa* (krantenartikel), s.d..

⁽¹³⁾ *Cet après-midi, au pavillon de «La Voix du Nord»: Digno Garcia et son trio paraguayen* (krantenartikel), s.d..

fenomeen, het zogenaamde 'la folie du grandeur' speelt hierbij een belangrijke rol. Zo zal de roem die de begeleiders onder de leiding van Digno Garcia te beurt valt, hen vaak naar het hoofd stijgen zodat zij zelf voor een eigen solocarrière kiezen, wat hen niet altijd zal lukken. Al te vaak worden ze misleid door de impresario die hen een succesvolle muzikale loopbaan belooft. Meermaals zal Garcia zijn begeleiders zien vertrekken, waardoor hij noodgedwongen opnieuw op zoek moet gaan naar muzikale talenten in Paraguay.

Terug naar Paraguay

Met de jarenlange tournees in diverse continenten en de split van het Trio Los Paraguayos is Digno Garcia toe aan een welverdiende vakantie in zijn eigen vaderland. Na zijn aankomst in Ascunción, laat hij zich triomfantelijk in een open Chevrolet rijden door de straten van de hoofdstad. Overal wordt hij door een talrijke menigte onder luid gejuich als nationale held

onthaald. Ook de Paraguayaanse regering is zich bewust van de grote verdiensten van de componerende harpist. Generaal Alfredo Stroessner, president van Paraguay, biedt hem een grote receptie aan, noemt Digno voortaan 'Ambassador Extraordinario' en spelt hem de medaille van 'National Merit' op.

Ook tijdens dit verblijf laat Garcia geen gelegenheid voorbij gaan om talentrijke muzikanten voor zich te winnen. Op een avond is hij in Ascunción op één van de talrijke barbecues uitgenodigd. Het lokale Trio Aquidavan treedt er op en weet Garcia te charmeren. Later op de avond nodigt hij het drietal uit voor het avondmaal. Eén van de zanger-gitaristen, *Daniel Cardozo* (°1936) is bijzonder opgetogen met deze uitnodiging. Voor hem zit de man die als geen andere de Indiaanse harp bespeelt en de componist is van het vermaarde *Cascada*. Tussen het eten van het vlees en het drinken van het bier, vertelt Garcia hem dat zijn manier

van zingen hem best bevalt en vraagt hem of hij zin heeft met hem in Europa op te treden. Voor Cardozo komt dit voorstel niet alleen als een verrassing maar evenzeer als een eer. Maar hij twijfelt, want hij kan zijn groep, waar hij al vier jaar in speelt, niet zomaar verlaten. Zijn kompanen springen hem echter onmiddellijk bij en helpen hem in zijn keuze: het is een droom van elke Paraguayaanse muzikant niet alleen Digno Garcia te mogen begeleiden, maar ook op te treden in de Oude Wereld. Die kans mag Cardozo niet laten ontglijpen...

Digno Garcia y sus Carios

Garcia wil opnieuw een trio oprichten, maar de keuze van een tweede bekwame muzikant blijkt een moeilijke opgave. In Paraguay zijn er steeds uitmuntende zangers geweest, maar om de gepaste stem te vinden die samengaat met deze van Cardozo, lijkt haast onbegonnen werk. In de volgende dagen worden wel twintig zangers op hun zangkwaliteiten getest, maar niemand beantwoordt aan de eisen. Garcia overweegt om naar Buenos Aires te vertrekken en daar verder te speuren. Maar op een avond hoort hij via een collega van Cardozo over een zekere zanger-gitarist *Felix Rolon* (of ook *Felix Ypacarai*, zijn artiestennaam). Meteen gaan beide hem thuis opzoeken. Digno vraagt Cardozo het motief van hun bezoek niet te vertellen. Rolon bezit een aftandse gitaar, waarop Cardozo begint te spelen. Beide muzikanten beginnen spontaan een lied op de gitaarklanken te zingen en plots kijken Digno en Daniël Cardozo elkaar aan en knikken met voldoening: de derde man is gevonden!

Digno Garcia y su Trio Los Paraguayos met Vera Engelen, Laure Pauvels en advocaat Willem Steppe achter de bar van zaal "Plaza" in de Oudenaardsestraat.

- Digno Garcia tijdens een ontmoeting met zijn vroegere begeleiders Humberto Barúa en Luis Meza op 23 december 1960.

Met Cardozo en Rolon vertrekt hij in 1961 dan naar Brussel, waar hij voor de pers zijn nieuwe begeleidingsgroep voorstelt: *Digno Garcia y sus Carios*. De benaming 'carios' slaat op de Cariosindianen, de eerste bewoners van Paraguay. Met deze naam wil Garcia duidelijk maken dat zijn oeuvre volledig is ontsproten uit de populistische muziek van zijn geboorteland. En met deze nieuwe formatie ligt ook haar hitgevoelige single in de winkels: *Brigitte Bardot*. Digno Garcia raakt tijdens zijn verblijf op het carnaval van Rio in Brazilië zo gecharmeerd door dit daverende exotische lied (compositie van Gustavo-Testoni), dat hij met de platenfirma Palette een eigen versie uitbrengt. En ondanks de talrijke vertolkers (Roberto Seto, Jorge Veiga, Piero Giorgetti, George Torres en Los Chakachas), wordt de cover voor het nieuwe trio een megasucces. De song *Brigitte Bardot* komt op 1 oktober 1961 in de Nederlandse hitparade binnen,

klimt op tot de tweede plaats en verdwijnt pas uit de lijst na 17 weken ⁽¹⁴⁾. Meteen is 'Digno Garcia y sus Carios' een begrip geworden in het muzikale gebeuren van de

Digno Garcia y sus Carios krijgen van bij de oprichting van de groep meteen grote aandacht van de pers.

Benelux!

Het betekent voor de muziekcarrière van Digno Garcia niet alleen opnieuw een internationale doorbraak maar evenzeer een wending van de Paraguayaanse volksmuziek naar meer commercieel gerichte nummers.

Een nieuw leven te Geraardsbergen

Na zijn eerste kennismaking met Vera Engelen te Knokke tijdens de zomer van 1954 zijn intussen al zeven jaren verstreken. Digno Garcia neemt elke kans te baat om zijn geliefde uit Geraardsbergen te ontmoeten tussen zijn talrijke optredens door in binnen- en buitenland. Ook in de Denderstad treedt hij op uitnodiging van Laure Pauwels, de moeder van Vera met zijn groep regelmatig op in zaal Plaza. Al op 12 december 1954, amper enkele maanden nadat hij met Engelen kennis heeft gemaakt, treedt hij er met zijn groep op in de aanwezigheid van de consul van

⁽¹⁴⁾ F. ROMEYNS, *Digno vormt een nieuw Trio «Digno Garcia y sus Carios»*. Daverende start met exotische «Brigitte Bardot», in *Het Laatste Nieuws*, 12-13 augustus 1961; F. ROMEYNS, *Digno Garcia, veelzijdig talent, triomfeert met "y Sus carios": 'Brigitte Bardot' komt uit Rio, over Paraguay, naar België* (krantenartikel), s.d..

Paraguay ⁽¹⁵⁾.

Hij verblijft dan met zijn muzikanten in *Hotel de l' Europe* van de familie De Vos op het Stationsplein 30. Daar kunnen zij beschikken over een kleine zaal om te repeteren.

In de loop van 1959 verlaat Vera Engelen de ouderlijke woonst om een eigen zaak te beginnen in het vroegere café, restaurant en dancing *In den Belle-Vue* van de familie D'Hoest aan de Guilleminlaan. Het gebouw, van waaruit men een prachtig panorama heeft over de stad en de Dendervallei, staat al een tiental jaren leeg. Na een opknapbeurt wordt een nieuw eethuis geopend en een dancing, die de naam krijgt... *Cascada*. In 1960 reist Vera een eerste maal met Digno Garcia mee naar Paraguay. Haar verworven kennis van het Spaans laat haar toe het land beter te leren kennen.

Met zijn terugkeer naar België in 1961 heeft Garcia twee intenties: hij wil starten met het nieuw gevormde trio 'Digno Garcia y sus Carios' ⁽¹⁶⁾ en hij wil zich definitief in onze contreien vestigen om er een nieuw leven op te bouwen met Vera Engelen. Eenmaal dat de laatste vereiste officiële documenten in orde zijn gebracht, kan het jonge paar niets meer beletten om in het bootje te stappen. Maar de huwelijksdatum moet herhaaldelijk uitgesteld worden wegens onvoorziene optredens van Garcia in het buitenland. Op 8 november 1961 wordt voor notaris Jules De Ruyver te Geraardsbergen een huwelijkscontract afgesloten. Uiteindelijk ligt de definitieve

Augustin Barboza laat het niet na tijdens zijn bezoek aan dancing "Cascada" om voor de aanwezigen Paraguayaanse muziek te brengen.

trouwdag vast: donderdag 11 januari 1962... en het nieuws gaat als een lopend vuurtje door de perswereld. 'Digno Garcia wordt Geraardsbergenaar' haalt meteen de krantenkoppen. Er wordt al gesproken over het 'huwelijk van 't jaar'. Door de trouwdag op een donderdag te laten doorgaan wil men een massale volkstoeloop enigszins beperken.

Enkele dagen voor het huwelijk moet Garcia met zijn trio nog een aantal optredens verzorgen in Londen, waar zij heel wat bijval genieten. Intussen wordt te Geraardsbergen alles in het werk gesteld opdat het een groot feest zou worden. En het wordt een onvergetelijke dag voor het bruidspaar en hun fans!

Op die dag wapperen op het stadhuis Paraguayaanse vlaggen, terwijl honderden kijklustigen

zich op de Markt verdringen om een glimp van het gebeuren op te vangen. Onder hen een belangrijk aantal binnen- en buitenlandse journalisten en fotografen. Ook de televisiecamera's van de BRT volgen het gebeuren. Amateurgineast Henri van der Elst uit de Lessensestraat krijgt van Garcia de opdracht om met zijn 8 mm-camera de belangrijke momenten van de huwelijksdag te filmen ⁽¹⁷⁾. Het stedelijke politiekorps wordt ingeschakeld om de orde te handhaven. Arbeidsters uit een textiel fabriek in de stad hebben twee uur vrijaf gekregen om het huwelijk van nabij te volgen.

Om kwart over tien begint in het stadhuis voor het paar de burgerlijke huwelijksplechtigheid die voorgezeten wordt door de burgemeester ad interim juffrouw *Maria Morre. Jacques Engelen,*

⁽¹⁵⁾ SAGer (Stadsarchief Geraardsbergen), *Verslagen van de besluiten van het College van Burgemeester en Schepenen 1954-1960*, zitting van 1 december 1954: Mevrouw Engelen (Laure Pauwels) vraagt aan het stadsbestuur om een forfaitaire belasting van slechts 465 frank te betalen op het evenement, gezien het speciaal bezoek van de consul, hetgeen hoge uitgaven met zich meebrengt. Haar voorstel wordt ingewilligd.

⁽¹⁶⁾ In 1961 sluit Digno Garcia zich aan bij de auteursrechtenvereniging SABAM in *Sabam*. Bulletin trimestriel, 1984, nr. 2, 62.

⁽¹⁷⁾ Henri van der Elst (°Geraardsbergen 1926), groentenverkoper, is stichtend lid van de Kino-club Geeraard op 11 oktober 1965. Tijdens de jaren 1970 behaalt hij tal van prijzen met zijn filmwerk op amateurfilmwedstrijden op lokaal, provinciaal en nationaal vlak. De bewuste film over de huwelijksplechtigheid zou in het bezit zijn van medelid en kunstfotograaf Noël Schrever.

de oudere broer van Vera en dr. Pagano, consul-generaal van Paraguay in België, zijn de getuigen. Het ceremonieel wordt bijgewoond door een aantal hoge ambtsbekleders met hun echtgenotes waaronder de heer Sanchez Quell, ambassadeur van Paraguay in Frankrijk, generaal Coscia, ambassadeur van Paraguay voor de Beneluxlanden en de heer Ocamjos, consul-generaal van Paraguay in Nederland. Ook Daniël Cardozo en Felix Rolon zijn op de huwelijksplechtigheid aanwezig. Zij zijn gehuld in de kleurrijke Paraguayaanse nationale kledij en brengen na het ja-woord van het koppel een speciaal voor deze gelegenheid geconponeerd lied.

Wanneer Digno en Vera bovenaan de trappen van het stadhuis terug verschijnen, klinken kreten van bewondering. De jonggehuwden zijn voor de trouwpartij bijzonder gekleed. Vera draagt een korte, lichttroze bruidsjaпон, waarbij de corsage met parels is versierd. Over haar schouders hangt een poncho uit kostbaar Giupu-kant en op haar korte sluier zijn twee grote orchideeën gespeld, terwijl haar bruidsruike is samengesteld uit kleine Hollandse orchideeën. Digno draagt een passende, donkerblauwe smoking.

Om 11 uur begint de huwelijksmis in de Sint-Bartholomeuskerk. Het gebouw zit nokvol en onder de aanwezigen zijn heel wat mensen uit de omgeving die de huwelijksinzegening niet willen missen. Cardozo en Rolon zingen hierbij een aantal liederen, waaronder het *Ave Maria*. Rond de middag wordt in de *Belle Vue*

Het huwelijksdiner van het jonge echtpaar Garcia-Engelen vindt plaats in café-restaurant "Belle Vue" aan de Guilleminlaan op 11 januari 1962.

aan de Guilleminlaan een grote receptie aangeboden door het jonge echtpaar. Paraguayaanse muziek wordt er afgewisseld met opgewekte muziek van de orkesten Arthur Wauters en Cam Cole. Ook de leden van de lokale Lions Club, die de *Belle Vue* als stichtingslokaal hebben, zijn aanwezig. Later in de namiddag wordt aan de naaste familieleden en genodigden het huwelijksmaal aangeboden. Tegen de avond verplaatst de 'fiesta' zich naar zaal *Plaza* in de Oudenaardsestraat, waar uitbundig wordt gedronken en gedanst. Eén ogenblik stopt het orkest met spelen en gaan de dansparen in stilte terug naar hun zitplaatsen. Digno Garcia heeft om algemene stilte gevraagd want hij heeft direct telefonisch contact met zijn bejaarde moeder uit het Paraguayaanse Morascué-Luque en de verbinding is slecht. Zijn geliefde 'madrecita' feliciteert

haar zoon met zijn huwelijk, waarop een geëmotioneerde Digno met haperende stem zijn moeder bedankt om al de liefde die hij van haar heeft gekregen ⁽¹⁸⁾.

De volgende ochtend staan de jonggehuwden met zware koffers op de luchthaven van Zaventem. Tot 30 januari willen zij hun wittebroodsweken doorbrengen in Las Palmas en op Tenerife. Louter toevallig logeren zij er in hetzelfde hotel als Prins Albert en Prinses Paola.

Na de huwelijksreis volgen drukke maanden voor 'Digno Garcia y sus Carios'. Alles is al volgeboekt met optredens. Zij worden verwacht in Italië, Portugal, Spanje, Griekenland en het Nabije Oosten.

(Wordt vervolgd)

⁽¹⁸⁾ Digno Garcia wordt Geraardsbergenaar: huwelijk van 't jaar, in *De Nieuwe Gids*, 10 januari 1962; Digno Garcia: levensgezellin uit Geraardsbergen (krantenartikel), s.d.; Het artistiek huwelijk van Vera Engelen en Digno Garcia (krantenartikel), 11 januari 1962; Geraardsbergse jongedame treedt in het Huwelijk met een Paraguese Artiest: Opwinding rond de romance tussen Vera Engelen en Digno Garcia (krantenartikel), 11 januari 1962; F. ROCKA, De "Paraguay" werd een "Flamenco" (tijdschriftartikel), s.d.; M. OPENSHAW, Famous recording star weds, in *The World's Fair*, 20 januari 1962; Digno Garcia trad in het huwelijk met Belgische (tijdschriftartikel), s.d..